Barış Kronolojisi – Resmî Tarihin Ötesinde: Birlikte Barışın Hafızasını Kaydedelim

written by DEMOS ARAŞTIRMA | 13 Kasım 2025

Hazırlayanlar: Dilan Elveren, Ruken Ay Adın

1 Ekim 2024'te başlayan ve farklı politik ile toplumsal gruplar tarafından farklı biçimlerde adlandırılan "süreç" ilk yılını geride bırakırken hazırlanan bu çalışma ile sürecin sistematik, kronolojik ve düzenli bir şekilde gözlemlenmesi ve belgelenmesini hedefliyor. Ancak bu metin yalnızca tamamlanmış bir kronoloji sunmuyor. Aynı zamanda tüm paydaşlara kronolojiyi birlikte geliştirmeye katkı sunmaları için bir davet niteliği taşıyor.

Olayların zaman dizgesine dayalı olarak yapılandırılması, bireysel ve toplumsal hafızalarda oluşabilecek parçalanmış ve çelişkili anlatıları dengeleyerek daha bütüncül ve tutarlı bir geçmiş algısının gelişmesine katkıda bulunur[1]. Kronolojik yaklaşım, aynı zamanda toplumsal hafızanın sürekliliğini korumak, farklı kesimlerin deneyimlerini ortak bir zemin üzerinde buluşturmak ve geleceğe dair yürütülecek tartışmalar açısından da kritik bir işlev görür. Bu yöntem, yalnızca geçmişin kayda geçirilmesini değil, aynı zamanda toplumsal diyalog ve hesap verebilirlik için ortak bir referans noktası oluşturmayı da hedefler. Bu çerçevede, sizlere sunduğumuz bu kısa çalışma

kapsamında veri toplama süreci sistematik biçimde yürütülmüş; tüm gözlemler, belge ve kaynaklar kronolojik bir düzene göre tasnif edilmiştir. Bu yöntem; izlenen olayların, ne zaman gerçekleştiğinin, hangi bağlamda ortaya çıktığının ve sonraki gelişmelerle nasıl ilişkilendiğinin açık biçimde takip edilebilmesine olanak tanır.

Barış süreçleri doğası gereği uzun soluklu, çok katmanlı ve karmaşık süreçlerdir; dolayısıyla olayların ve gelişmelerin doğru bir zaman dizgesi içerisinde belgelenmesi, sürecin ilerleyişini sağlıklı biçimde değerlendirebilmek için elzemdir. Barış süreçleri için kalıcı ve kapsayıcı bir hafıza oluşturmak, gelecekteki politika yapıcılar ve toplumsal aktörler için güçlü bir öğrenme zemini sunar. Aynı zamanda, sürece dâhil olan tüm aktörlerin rollerinin ve sorumluluklarının zaman dizgesine göre görünür kılınması, sürecin kapsamlı bir değerlendirilmesinin yapılması adına önem arz eder. Bu yöntem, yalnızca sürecin bugüne dek nasıl ilerlediğini anlamayı değil, aynı zamanda gelecekteki barış inşası çabaları için dersler çıkarmayı ve sürdürülebilir, kapsayıcı bir pozitif barış ortamının inşasına katkı sağlamayı hedefler..

Sürecin tarihsel akışını vermeye başlamadan evvel, bu çalışmanın ana motivasyonlarından birinin, bu tarihsel akışın **lineer bir hat sunmadığını** ortaya koymak olduğunu ifade etmek gerekir. Kronoloji, kavramsal olarak zihinlerde lineer bir yapı olarak belirse de, kırılgan ve yoruma açık bir düzenleme biçimi. Kronoloji, olayları zaman dizgisine göre sıralayarak, öncelik – sonralık üzerinden bir ilerleme fikrine dayanır ve böylece takip edilen sürecin dinamiklerinin anlaşılması ve takip edilmesini kolaylaştırır. Zihnimizde beliren ilk imaj her ne kadar bir lineer çizgi olsa, kronoloji oldukça kırılgandır. Gerekçelerini şöyle özetlemek mümkün:

(i) Kronoloji seçim ve dışlama içerir: Hangi olayın kronolojiye dahil edileceği, hangisinin edilmediği bir tercih ve süzgeç gerektirir. Bu da belirli bir bakış açısını yansıtır.

(ii) Farklı zaman algıları vardır: Toplumsal gruplar, bireyler ya da kurumlar olayları farklı önceliklerle ve farklı "dönüm noktaları" etrafında kurgular. Yani "ne zaman başlar, ne zaman biter" sorusunun cevabı sabit değildir.

(iii) Geri dönüşler ve tekrarlar: Barış süreçleri gibi karmaşık toplumsal süreçlerde "ilerleme" çizgisel ve düz değildir. İleri-geri-tıkanma-yeniden başlama gibi değişken hareketler görülür. Bu da saf lineer bir anlatının sınırlarını gösterir.

(iv) Anlam üretimi: Kronolojik sıralama, "neyin önemli olduğuna" dair bir anlam kurgusu yaratır. Bu kurgu zamanla değişebilir veya alternatif anlatılar tarafından sorgulanabilir.

Barış süreçleri gibi karmaşık, çok aktörlü ve uzun soluklu toplumsal dönüşüm süreçlerinin izlenmesinde kronolojik yaklaşım güçlü bir analitik araç olmakla birlikte, bu yöntemin sınırlılıklarının ve kırılgan yapısının da farkında olmak gerekir. Her ne kadar olayların zaman dizgesine göre sıralanması, süreç içindeki değişimleri ve dönüm noktalarını görünür kılmak açısından faydalı olsa da; ilerlemenin dalgalı, zaman zaman geri dönüşlü ve çok katmanlı biçimde gerçekleştiği; aynı anda farklı düzlemlerde farklı hızlarda seyrettiği göz önünde bulundurulmalı.

Ayrıca, kronoloji çalışmaları kaçınılmaz olarak, ***(i) seçim*** (hangi olayın dahil edileceği), ***(ii) vurgu*** (hangi olayın öne çıkarılacağı), ***(iii) zaman algısı*** (başlangıç ve bitiş noktalarının tanımı) gibi normatif tercihler içerir. Bu da kronolojinin, belirli bir anlatının ya da bakış açısının yansıması olabileceğini gösterir. Buna ek olarak, farklı toplumsal grupların ve aktörlerin zaman algıları ve tarihsel hafızaları farklılaşır. Dolayısıyla, yekpare bir "barış süreci kronolojisi" oluşturmak yerine, farklı anlatıları ve bakış açılarını içerecek çoğulcu bir yaklaşım benimsemek daha kapsayıcı bir yöntem olacaktır.

Bu raporda kullanılan kronolojik yapı da bu eleştirel bilinçle tasarlandı ve kronolojiyi tam da yukarıdaki gerekçelerle lineer olmayan bir akış olarak ele aldı. Çalışma boyunca, sürecin dalgalı doğası yansıtılmaya çalışıldı, farklı anlatıların görünürlüğüne önem verildi, zaman içindeki kopuşlar ve kırılma noktaları özel olarak vurgulandı. Amaç, salt doğrusal bir başarı veya başarısızlık çizelgesi sunmak değil; sürecin karmaşıklığını ve çok boyutluluğunu anlamaya katkıda bulunan dinamik ve eleştirel bir zaman kurgusu ortaya koymak.

Barış inşası süreçlerine dair kronoloji çalışmaları çoğu zaman devletler/aktörler arası görüşmelere, ateşkes ilanlarına ya da siyasi gelişmelere odaklanır. Oysa barış, yalnızca diplomatik masalarda alınan kararlarla değil, aynı zamanda sahada yürütülen toplumsal çabalarla şekillenen çok boyutlu bir süreç. Bu noktada sivil alanda ki faaliyetlerinin kronolojilere dahil edilmesi, sürecin bütüncül bir biçimde anlaşılabilmesi açısından kritik öneme sahip. Zira sivil alanın üstlendiği işlevler, kimi zaman resmi aktörlerin tıkandığı noktalarda süreci ilerletmiş, kimi zaman da toplumun barışa hazırlanması için gerekli zemini oluşturdu[2]. Bu katkılar kayda geçirilmediğinde, barışın nasıl inşa edildiğine ilişkin analizler eksik kalır; süreç yalnızca "resmî" gelişmelerin gölgesinde okunur.

Yukarıda sunulan çerçeveden hareketle, yalnızca resmi aktörlerin girişimlerini değil, aynı zamanda sivil alanın farklı düzlemlerde yürüttükleri faaliyetleri de not ederek Ekim 2024'te başlayan sürecin daha kapsayıcı ve çok boyutlu bir şekilde kayıt altına alınmasına katkı sunmayı hedefliyoruz. Tam da bu sebeple, sürecin öznesi olan ve bu alanda çalışma yürüten paydaşlarımızı bu hafızalaştırma çalışmasının bir parçası olmaya davet ediyoruz. Bu sürece ilişkin yürütülen ya da planlanan ancak radarımıza girmemiş olabileceğini düşündüğünüz etkinliklerin, girişimlerin ve faaliyetlerin bizlerle paylaşılması, okumakta olduğunuz çalışmanın kapsam ve derinliğini önemli ölçüde artıracaktır. Paylaştığınız içerikleri, yukarıda belirtilen yöntemsel çerçeve doğrultusunda titizlikle değerlendirip bu akışa dahil ederek sürecin daha bütüncül bir biçimde belgelenmesine katkı sunmayı umut ediyoruz.

Bu vesileyle, sürecin çok boyutlu bir şekilde kayıt alınmasına eşlik edecek her türlü katkıyı ***bariskronolojisi@demos.org.tr*** *adresinden iletebileceğinizi vurgulamak isteriz.*

Sizleri barışın hafızasını öznelerin gözüyle kaydetmeye davet ediyoruz.

Barış Sürecinin Kronolojisine Birlikte Bakış

Tarih	Olay	Not
1 Ekim 2024	MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin, 1 Ekim 2024'te TBMM'nin 28. Dönem 3. Yasama Yılı açılışında DEM Parti milletvekilleriyle tokalaşması	TBMM'nin yeni yasama yılı açılışında, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, DEM Parti sıralarına giderek Eş Genel Başkan Tuncer Bakırhan ve diğer milletvekilleriyle tokalaştı. Bahçeli, aynı gün yaptığı açıklamada, [redacted] dedi. Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan ise Meclis Genel Kurulu'ndaki konuşmasında, "Şunun artık idrak edilmesi ihtiyaçtan öte bir zarurettir; bugün, İsrail saldırganlığı karşısında, içeride ve dışarıda çatışma alanlarının değil, uzlaşma alanlarının öne çıkması gerekiyor," dedi. Detay için tıklayınız.

Tarih	Olay	Not
15 Ekim 2024	Bahçeli'nin Öcalan'a çağrısı	Bahçeli, partisinin grup toplantısında yaptığı konuşmada, PKK lideri Öcalan'a "terörün bittiğini, örgütünün tasfiye edileceğini tek taraflı ilan etmesi" çağrısı yaptı ve ekledi: **"Uzattığım eli bağlamından koparıp başka mecralara çekenlerin nereye varmak istedikleri malum ve mahuttur. Uzattığım el hesapsız bir eldir. Uzattığım el samimi ve iyi niyetli bir eldir. Uzattığım el Türkiye'de birleşelim, Türk milletinde kenetlenelim tebliğidir."** Detay için tıklayınız.
15 Ekim 2024	Silopi'de Barış Anneleri ve gazetecilere gözaltı	Diyarbakır, Van, Batman, Mardin, Hakkâri, Urfa, Siirt ve Mersin'den gelen Barış Anneler'i **"Savaşa hayır barış hemen şimdi"** talebiyle bir araya geldi. Annelerin eylemine kolluk kuvvetleri müdahale ederek anneleri, eylemi takip eden gazetecileri ve DEM Parti yöneticilerini gözaltına aldı. Detay için tıklayınız.
22 Ekim 2024	Bahçeli'nin tecridin kaldırılmasına yönelik açıklaması	Bahçeli, partisinin grup toplantısında yaptığı konuşmada, PKK lideri Abdullah Öcalan'ın tecridinin kaldırılması ve Meclis'te konuşma yapması önerisinde bulunarak, "Şayet terörist başının tecridi kaldırılırsa, gelsin TBMM'de DEM Parti grup toplantısında konuşsun, terörün tamamen bittiği, örgütün lağvedildiğini haykırsın," dedi. Detay için tıklayınız.
23 Ekim 2024	TUSAŞ eylemi	Ankara'nın Kahramankazan ilçesinde **Türk Havacılık ve Uzay Sanayii AŞ (TUSAŞ)** tesislerine bombalı ve silahlı saldırı düzenlendi. 5 kişinin hayatını kaybettiğini ve 22 kişinin yaralandığı saldırıyı, 25 Ekim'de PKK üstlendi. Açıklamada, saldırının "uzun bir süre önce planlandığı" ve "Türkiye'de son ayda tartışılan siyasal gündemle asla bir ilişkisi olmadığı" savunuldu. Detay için tıklayınız.
24 Ekim 2024	İHD'nin barış çağrısı	İnsan Hakları Derneği (İHD) Genel Merkezi, "Barış Çağrımızda Israr Ediyoruz" başlıklı bir açıklama yayımladı.Detay için tıklayınız.
30 Ekim 2024	Kent uzlaşısı gözaltıları	CHP ile DEM Parti arasındaki 'kent uzlaşısı' çerçevesinde yerel seçimlerde Esenyurt Belediye Başkanı seçilen Ahmet Özer, evine yapılan baskınla gözaltına alındı. Ertesi gün İçişleri Bakanlığı, Esenyurt Belediye Başkanı Ahmet Özer'in yerine İstanbul Vali Yardımcısı Can Aksoy'un kayyum olarak atandığını duyurdu.Detay için tıklayınız.
7 Kasım 2024	Kürt Sorunu için Bütünlükçü Barış Yöntemi	Barış Vakfı, "Kürt Sorunu İçin Bütünlükçü Barış Yöntemi" adıyla hazırladığı raporu yayımladı.Detay için tıklayınız.
7 Aralık 2024	Geçmişin Tecrübesiyle Geleceğe Odaklanmak Çalıştayı	Barış Vakfı, kısa bir süre önce yaşamını yitiren vakfın kurucularından ve vakfın emektarları Ali Şükran Aktaş anısına 7 Aralık 20024 cumartesi "Geçmişin Tecrübesiyle Geleceğe Odaklanmak Çalıştayı" gerçekleştirdi. Detay için tıklayınız.

Tarih	Olay	Not
10 Aralık 2024	İnsan Hakları Günü Ortak Açıklaması	İnsan Hakları Haftası kapsamında İHD ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) başta olmak üzere birçok hak örgütü, İstanbul Sultanahmet'te basın açıklaması yaptı. Detay için tıklayınız.
16 Aralık 2024	Demokratik Çözüm ve Özgürlük Yürüyüşü	Demokratik Kurumlar Platformu öncülüğünde Diyarbakır'dan Ankara'ya **"Demokratik Çözüm ve Özgürlük Yürüyüşü"** başlatıldı. Yürüyüş boyunca, "Kürt sorununda çözümün ilk esası Sayın Öcalan'ın fiziki özgürlüğüdür" mesajı öne çıktı. Detay için tıklayınız.
27 Aralık 2024	"Barış ve Demokrasi Hepimiz için" çağrısı	Aydın, yazar, akademisyen ve siyasetçilerin oluşturduğu 'Barış İçin Toplumsal Girişim', gerçek ve kalıcı barışın sağlanması için müzakere sürecinin başlatılması çağrısı yaptı. Detay için tıklayınız.
28 Aralık 2024	DEM Parti – Öcalan buluşması	DEM Parti milletvekilleri Sırrı Süreyya Önder ve Pervin Buldan, İmralı'da Abdullah Öcalan ile bir araya geldi. Detay için tıklayınız.
2-7 Ocak 2025	Siyasi parti görüşmeleri	DEM Parti Meclis Başkanvekili Sırrı Süreyya Önder, Van Milletvekili Pervin Buldan ve üç kez Mardin Büyükşehir Belediye Başkanı seçilmesine rağmen görevden alınarak yerine kayyım atanan Ahmet Türk'ten oluşan heyet, TBMM'de 2 Ocak'ta MHP'yle, 6 Ocak'ta AKP, Gelecek Partisi ve Saadet Partisi'yle, 7 Ocak'ta CHP, Yeniden Refah Partisi ve DEVA Partisi'yle görüştü. Detay için tıklayınız.
11 Ocak 2025	Kürt Meselesinin Çözümü ve Barışa Sivil Katkılar Çalıştayı	İHH İnsani Yardım Vakfı ve İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi (İNSAMER), Diyarbakır'da "Kürt Meselesinin Çözümü ve Barışa Sivil Katkılar Çalıştayı" düzenledi. Detay için tıklayınız.
16 Ocak 2025	"Barış için 1 Milyon İmza" kampanyası	Halkların Demokratik Kongresi, "Barış için 1 milyon imza" kampanyası başlattı. Basın toplantısında konuşan HDK Eş Sözcüsü Meral Danış Beştaş, "Bugün belki de barışa çok yakınız ve barışı tayin edeceğiz. Bu nedenle barışa bir şans verelim… Bu kampanyaya destek verelim büyütelim" dedi. Detay için tıklayınız.
20 Ocak 2025	Kadınlar barış için buluşuyor	HDK Kadın Meclisi, imza kampanyasını kadın örgütleriyle büyütmek amacıyla İstanbul Beyoğlu'nda bir toplantı gerçekleştirdi.

Tarih	Olay	Not
8-9 Şubat 2025	Geçiş Dönemi Adaleti Konferansı	İnsan Hakları Derneği (İHD), Eurumed Right, Demos Araştırma Kolektifi ve İnsan Hakları Ortak Platformu'nun (İHOP) ortaklaşa düzenlediği "Geçiş Dönemi Adaleti" başlıklı uluslararası konferans, Avrupa, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'dan çok sayıda akademisyen, hukukçu, siyasetçi, aydın ve Cumartesi Annelerinin katılımı ile gerçekleşti. Detay için tıklayınız. Üç oturum halinde yapılan konferansta, Türkiye'de otoriter uygulamaların yoğunlaştığı ve Kürt meselesinin sürdüğü bir bağlamda, Geçiş Dönemi Adaleti (GDA) perspektifiyle çözüm arayışları tartışıldı. Adaletin temel ilkeleri, onarıcı ve dönüştürücü adalet yaklaşımları, alternatif yöntemler, Kürt sorununa bağlı ağır insan hakları ihlalleri, kolektif travmalar, toplumsal-siyasal eşitsizlikler masaya yatırıldı. Ayrıca, GDA kapsamında yasal hesap verebilirlik, hakikatin açığa çıkarılması gibi birçok başlık ele alındı. Detay için tıklayınız. Detay için tıklayınız.
20 Şubat 2025	Barış Vakfı Basın Açıklaması	Vakıf, 1 Ekim 2024'te TBMM'de barış umudunu canlandıran bir fırsatın belirdiğini ve o tarihten itibaren barış ve demokratik değişim yönünde umut verici hazırlıklar yaptığını açıkladı. Detay için tıklayınız.
22-23 Şubat 2025	Kadın örgütlerinden barış girişimleri	Şubat sonunda İstanbul'da düzenlenen "Kadınlar Barışı Konuşuyor" çalıştayının sonuç bildirgesi 2 Mart 2025'te yayınlandı.Türkiye'nin dört bir yanından 100'ü aşkın kadın aktivist ve feministin katıldığı çalıştay sonunda "Barışa İhtiyacım Var" sloganıyla yeni bir kadın inisiyatifi kurulduğu duyuruldu. Detay için tıklayınız.
27 Şubat 2025	**Öcalan'ın çağrısı**	Ahmet Türk, Pervin Buldan, Sırrı Süreyya Önder, Tülay Hatimoğulları, Tuncer Bakırhan, Cengiz Çiçek ve Faik Özgür Erol'dan oluşan DEM Parti heyeti, İmralı'da Öcalan ile görüştü. İmralı Heyeti, Öcalan'ın mesajını İstanbul'da kamuoyuyla paylaştı. Sürecin dönüm noktalarından biri olan bu mesajda, **Öcalan PKK'ye silah bırakma çağrısı yaparak bu çağrının tarihi sorumluluğunu üstlendiğini belirtti.** Detay için tıklayınız.
2 Mart 2025	Dicle Toplumsal Araştırmalar Merkezi (DİTAM), "Kürt Meselesinin Çözümünde Ortaklaşmak" toplantısı	Tigris Diyalogları kapsamında **"Kürt Meselesinin Çözümünde Ortaklaşmak"** başlığında düzenlenen toplantıda Kürt meselesinin çözümüne dair siyasetin, devletin, Kürtlerin ve muhalefetin bakış açıları konuşuldu. Detay için tıklayınız.
7 Mart 2025	'Kadınların barışa ihtiyacı var' açıklaması	8 Mart Dünya Kadınlar Günü öncesinde İHD İstanbul Şubesi Kadın Komisyonu, Şişhane Meydanı'nda bir basın açıklaması yaparak "Kadınların barışa ihtiyacı var" diye seslendi. Detay için tıklayınız.

Tarih	Olay	Not
15 Mart 2025	İzmir Barış Forumu	İzmir Barış Forumu, 15 Mart 2025 Cumartesi günü barışa giden yolları konuşmak adına farklı toplumsal grupları/aktörleri bir araya getirdi. Forumun sonunda yayımlanan sonuç bildirgesinde, barışın sadece savaşın sona ermesiyle değil, adaletin sağlanması, geçmişle yüzleşilmesi ve toplumsal güvenin yeniden inşa edilmesiyle mümkün olacağı vurgulandı. İzmir Barış Forumu'nun açıklamasında, Abdullah Öcalan'ın çağrısının barış için yeni bir fırsat yarattığına işaret edilerek, "Meclis derhal toplanmalı, bir komisyon kurulmalı" denildi. Detay için tıklayınız. Detay için tıklayınız.
26 Nisan 2025	Silahsızlanma çalıştayı (Barış Vakfı)	Barış Vakfı , 26 Nisan 2025 Cumartesi günü İstanbul'da insan hakları savunucusu avukat Hüsnü Öndül'ün anısına "Kürt Sorununda Silahsızlanma Çalıştayı" düzenledi. Detay için tıklayınız.
5-7 Mayıs 2025	PKK 12. Kongresi ve alınan kararlar	PKK, Abdullah Öcalan'ın çağrısı üzerine 5-7 Mayıs tarihleri arasında bir kongre gerçekleştirdiğini duyurdu. 12. Kongre'de, Abdullah Öcalan tarafından yönetilmek ve yürütülmek üzere PKK'nin örgütsel yapısının feshedilmesi ve silahlı mücadele yöntemini sonlandırması kararlarını aldığını ve PKK adıyla yürütülen çalışmalarını sonlandırdığını duyurdu. Detay için tıklayınız.
23 Mayıs 2025	Barış Tecrübeleri Konferansı (İstanbul)	Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) Türkiye ve Sabancı Üniversitesi, İstanbul'da **"Barış Süreçlerini Canlandırırken Dünya Tecrübelerinden Ders Çıkarmak"** başlıklı uluslararası bir konferans düzenledi.
21-22 Haziran 2025	Barış ve Demokratik Toplum Süreci Çalıştayı	İHD Diyarbakır Şubesi, "Barış ve Demokratik Toplum Süreci"çalıştayı yaptı. Toplantı "Barışa giden yol: Hafıza ve adalet" başlığıyla gerçekleşti. Detay için tıklayınız. Çalıştay, 1 Kasım 2004'te Mardin Kızıltepe'de eşi ile birlikte 12 yaşındaki oğlu Uğur Kaymaz'ı kaybeden Makbule Kaymaz'ın ve 2017'de PKK ile askerler arasında çıkan çatışmada yaşamını yitiren Eren Bülbül'ün annesi Ayşe Bülbül'ün mesajlarının okunması ile başladı. Detay için tıklayınız. Detay için tıklayınız.
22 Haziran 2025	Barışın Yolunu Açmak Konferansı	**Barış İçin Toplumsal Girişim,** İstanbul'da "Barışın Yolunu Açmak" başlıklı bir konferans düzenledi. Detay için tıklayınız.

Tarih	Olay	Not
		Feministler, Kürt Kadın Hareketi, kadın örgütleri ve kadın hareketinin çeşitli bileşenleri olarak yaptıkları açıklamada, barış talebini bir kez daha meclise ve kamuoyuna iletti. Meclisin acilen barışın hukuki temelini atması gerektiği vurgulandı.
8 Temmuz 2025	Barışa İhtiyacım Var Kadın İnisiyatifi'nin TBMM önündeki açıklaması	Açıklamada, barış için siyasetin suç olmaktan çıkarılması, siyasi tutukluların serbest bırakılması, kayyum uygulamalarının ve buna imkan tanıyan KHK'nin kaldırılması, sınır ötesi operasyonların durdurulması gerektiği ifade edildi. Militarizm, şiddet, eşitsizlik ve özgürlüklerin yok sayıldığı bir "barış"ın kabul edilemeyeceği belirtildi. Açıklamada kalıcı ve toplumsal bir barış talebi yinelendi. Detay için tıklayınız.
11 Temmuz 2025	**PKK'nin silah bırakma töreni**	PKK, Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi'ne (IKBY) bağlı Süleymaniye'nin Dukan ilçesi kırsalındaki Casene Mağarası bölgesinde 'silah yakma' töreni gerçekleştirdi. Siyasi parti ve sivil toplum örgütü temsilcileri, baro başkanları, insan hakları savunucuları, gazetecilerden oluşan bir heyet töreni takip etti. MİT yetkilileri, Irak Merkezi Yönetimi ve IKBY temsilcileri de törene gözlemci olarak katıldı. Detay için tıklayınız.
18 Temmuz 2025	TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş'un kurulacak komisyon için siyasi parti grupları ile bir araya gelmesi	TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş da siyasi partilerin, komisyon için koordinatör olarak belirlediği grup başkan vekillerini toplantıya davet etti. Toplantıda, komisyonun yapısı, çalışma koşulları gibi konular üzerinde duruldu. Detay için tıklayınız. Detay için tıklayınız.
19 Temmuz 2025	TTB Öncülüğünde İmza Kampanyası	Türk Tabipleri Birliği odaları, Çand Amed Kongre Merkezi'nde düzenledikleri basın toplantısıyla "Barış ve Demokratik Toplum" sürecine dair taleplerini açıklayarak, imza kampanyası başlattı. Detay için tıklayınız.
5 Ağustos 2025	Milli Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu'nun ilk toplantısı	Komisyonun ismi "Milli Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu" olarak belirlendi ve 12 maddelik çalışma usul ve esasları oybirliğiyle kabul edildi. Detay için tıklayınız.
9 Ağustos 2025	Amed Barış Çalıştayı	Eleştirel Barış Ağı tarafından 50 sivil toplum örgütünün katılımıyla düzenlenen "Amed Barış Çalıştayı" Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası (DTSO) binasında gerçekleştirildi. Detay için tıklayınız.
19 Ağustos 2025	Türkiye Harp Malulü Gaziler, Şehit Dul ve Yetimleri Derneği, Türkiye Gaziler ve Şehit Aileleri Vakfı, Türkiye Şehit Yakınları ve Gaziler Dayanışma Vakfı, Emniyet Teşkilatı Vazife Malulü ve Şehit Aileleri Vakfı, Diyarbakır Anneleri'nin dinlenmesi	TBMM'deki "Milli Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu" toplantılarında bahsi geçen sivil toplum örgütleri görüşlerini dile getirdi. Dernek başkanları, Öcalan'ın serbest bırakılmaması gerektiğini vurguladı. Diyarbakır Anneleri ise çocuklarının eve dönmesini ve silah bırakma sürecinde önceliğin onlara verilmesini istedi. Detay için tıklayınız.

Tarih	Olay	Not
20 Ağustos 2025	Milli Dayanışma Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu – Cumartesi Anneleri ve Barış Anneleri, İnsan Hak ve Hürriyetleri ve İnsani Yardım Vakfı, İnsan Hakları Derneği, İnsan Hakları ve Mazlumlar için Dayanışma Derneği, Tahir Elçi İnsan Hakları Vakfı	Komisyon'un 5. Toplantısının birinci oturumunda Cumartesi Anneleri adına Besna Tosun, Maside Ocak Kışlakçı ve İkbal Eren Yarıcı söz aldı. Komisyona taleplerini içeren bir rapor sundular. Barış Anneleri temsilcileri, TBMM'de yaptıkları konuşmada kendilerini daha iyi ifade edebilmek için Kürtçe konuşma talebinde bulundu ve bu istek tutanaklara geçti. Anneler, Abdullah Öcalan'ın sürece doğrudan dahil olması gerektiğini, silahların susması için devletin de adım atmasını istediklerini vurguladı. Öcalan'ın çağrılarının Kürt halkında karşılık bulduğunu belirterek komisyonun onu muhatap alması gerektiğini dile getirdiler. Ayrıca hasta ve uzun süreli tutukluların serbest bırakılmasını, "terörist" ifadesinin kullanılmamasını ve asker ile gerilla annelerinin ortak acılar üzerinden buluşturulmasını talep ettiler. Diğer sivil toplum örgütleri de sürece dair görüşlerini ifade ettiler. Detay için tıklayınız. Detay için tıklayınız. Detay için tıklayınız.Detay için tıklayınız.
27 Ağustos 2025	Türkiye Barolar Birliği, Ankara 2 No'lu Barosu, Bingöl Barosu, Diyarbakır Barosu, Hatay Barosu, İstanbul 2 No'lu Barosu, Malatya Barosu, Mardin Barosu, Mersin Barosu, Sivas Barosu, Van Barosu	Türkiye Barolar Birliği (TBB) Başkanı Av. R. Erinç Sağkan, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Milli Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu'nun 27 Ağustos 2025 tarihinde gerçekleştirilen 6. toplantısına katıldı. TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş'un başkanlığında gerçekleştirilen toplantıda Birliğin sürece ilişkin görüş ve önerilerini sunan Sağkan'a Yönetim Kurulu üyeleri Av. Nizam Dilek ve Av. Ali Bayram eşlik etti. Toplantıya, TBMM'nin davetiyle katılan baro başkanları da konuya ilişkin değerlendirmelerini sundu. Detay için tıklayınız.
1 Eylül 2025	**1 Eylül 2025 (Dünya Barış Günü):** Türkiye'nin farklı illerinde barış talebiyle eylem ve etkinlikler düzenlendi	TJA, Sur'da **"Barış Kürsüsü"** kurarak kadın örgütleri ve siyasi parti temsilcilerinin katılımıyla açık forum düzenledi. Kadınlar konuşmalarında barış talebini vurgulayarak, Öcalan'ın öncülüğünde başlayan *"Barış ve Demokratik Toplum Süreci"* için yasal zeminin oluşturulmasını istedi; Kürt diline yönelik engelleri protesto etti. *Ülke genelinde ise* İnsan Hakları Derneği (İHD), Dünya Barış Günü mesajı yayımlayarak barış hakkının tüm insanlar için temel bir hak olduğunu vurguladı. İHD, Kürt meselesinde yıllardır sürdürülen güvenlikçi politikaların acılara yol açtığını belirterek yeni başlayan çözüm girişimini memnuniyetle karşıladığını duyurdu. Mesajda, Meclis'te kurulan barış komisyonunun tüm tarafları eksiksiz dinlemesi, Kürt dili üzerindeki yasakların kaldırılması ve Birleşmiş Milletler ilkelerine uygun **"geçiş dönemi adaleti"** mekanizmalarının kurulması gerektiği ifade edildi. Detay için tıklayınız. Detay için tıklayınız.

Tarih	Olay	Not
13 Eylül 2025	KÜRT-KAV adlı sivil toplum girişimi, “Kürtler Barış Süreci’nin Neresinde” başlıklı bir konferans düzenledi**.**	Kürt kültür ve araştırma alanında faaliyet gösteren **KÜRT-KAV** adlı sivil toplum girişimi, “Kürtler Barış Süreci’nin Neresinde” başlıklı bir konferans düzenledi. Detay için tıklayınız.
27 Eylül 2025	İHD, *“Kürt Meselesinin Çözümüne Dair Yasal Değişiklik Önerileri”* başlıklı kapsamlı bir öneri metni yayımladı.	İHD’nin açıklamasında, kalıcı barışın tesis edilebilmesi için Türkiye’deki mevzuatın uluslararası insan hakları standartlarına uygun hale getirilmesi ve geçmişle yüzleşmeyi sağlayacak adalet mekanizmalarının kurulması gerektiği belirtildi. Detay için tıklayınız.
4 Ekim 2025:	**“Barış İçin LGBTİ+ İnisiyatifi (BİL+)”** adlı yeni bir sivil inisiyatifin kurulduğunu ilan etti.	Türkiyeli LGBTİ+ örgütleri ve bağımsız hak savunucuları, barış sürecine kendi seslerini katmak amacıyla **“Barış İçin LGBTİ+ İnisiyatifi (BİL+)”** adlı yeni bir sivil inisiyatifin kurulduğunu ilan etti. Adana, Diyarbakır (Amed), Ankara, Antalya, Çanakkale, İstanbul, İzmir, Mersin ve Van’da eş zamanlı basın açıklamaları düzenlenerek inisiyatifin kuruluş bildirisi okundu. Detay için tıklayınız.
8 Ekim 2025	Antalya’da bir araya gelen 45 edebiyatçı ve sanatçı (şair, yazar, oyuncu, müzisyen) düzenledikleri basın toplantısıyla *“Barış istiyoruz”* diyerek kamuoyuna ortak bir çağrı yaptı.	Toplantıda şair **Şükrü Erbaş** tarafından okunan “Kamuoyuna Çağrı” metninde, binlerce yıllık acılardan çıkarılan en büyük dersin barış olduğu belirtildi. *“Dünya dört altın direk üstünde yükselir: Emek, adalet, özgürlük, barış. Bunlardan biri yoksa diğer üçü de yoktur”* sözleriyle barışın toplum hayatındaki vazgeçilmez yeri vurgulandı. Detay için tıklayınız.
11 Ekim 2025	Uluslararası bir STK olan **Democratic Progress Institute (DPI)** Ankara’da “Barış İnşasında Sivil Toplumun Rolü” başlıklı bir çalıştay düzenledi.	Bu etkinlik, barış süreçlerinde sivil toplumun katkısını kuramsal ve pratik düzeyde ele almak amacıyla gerçekleştirildi. Detay için tıklayınız.
19-20 Ekim 2025	**Barış Anneleri Meclisi**, 12 yıl aradan sonra Diyarbakır’da büyük bir konferans düzenledi.	Türkiye’nin çeşitli illerinden Barış Anneleri inisiyatifleri, uzun yılların ardından ilk kez böylesine geniş katılımlı bir toplantıda bir araya gelmiş oldu. Konferansa bölgedeki kadın örgütleri ve sivil girişimlerin yanı sıra Demokratik Eşitlik Partisi (DEM Parti) temsilcileri de katıldı; örneğin DEM Parti Sözcüsü Ayşegül Doğan ve Diyarbakır İl Eşbaşkanı Gülşen Özer de annelerle birlikteydi. Detay için tıklayınız.
26 Ekim 2025	**Barış Anneleri Meclisi**, 12 yıl aradan sonra Diyarbakır’da büyük bir konferans düzenledi	Türkiye’nin çeşitli illerinden Barış Anneleri inisiyatifleri, uzun yılların ardından ilk kez böylesine geniş katılımlı bir toplantıda bir araya gelmiş oldu. Konferansa bölgedeki kadın örgütleri ve sivil girişimlerin yanı sıra Demokratik Eşitlik Partisi (DEM Parti) temsilcileri de katıldı; örneğin DEM Parti Sözcüsü Ayşegül Doğan ve Diyarbakır İl Eşbaşkanı Gülşen Özer de annelerle birlikteydi. Detay için tıklayınız.

Tarih	Olay	Not
26 Ekim 2025	Diyarbakır'da **Özgür-Der Diyarbakır Şubesi** (İslami sivil toplum kuruluşu) tarafından **"Ortak Gelecek: Türkiye'de Kürtler, Kardeşlik ve Toplumsal Barış"** başlıklı bir sempozyum düzenlendi.	Diyarbakır Öğretmenevi konferans salonunda gerçekleşen sempozyuma Türkiye'den birçok akademisyen, yazar ve kanaat önderinin yanı sıra Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nden de bazı parti yöneticileri katıldı. Detay için tıklayınız.
26 Ekim 2025	PKK Türkiye'deki tüm güçlerini geri çektiğini duyurdu.	Kürt Özgürlük Hareketi yönetimi adına yapılan açıklamada **"Türkiye'deki tüm güçlerimizi geri çekiyoruz"** ifadeleri kullanılırken **"Demokratik siyasete katılabilmek için gerekli özgürlük ve demokratik entegrasyon yasaları gecikmeden çıkarılmalıdır"** denildi. Detay için tıklayınız.